

EUROPEES PARLEMENT

2014 - 2019

Zittingsdocument

4.2.2015

B8-0133/2015

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van de verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 123, lid 2, van het Reglement

over het samenvattend verslag van de senaat van de VS over het gebruik van foltering door de CIA
(2014/2997(RSP))

**Monika Hohlmeier, Elmar Brok, Barbara Matera, David McAllister,
Daniel Caspary, Monica Macovei, Dubravka Šuica, Andrej Plenković,
Cristian Dan Preda, Francisco José Millán Mon, Eduard Kukan,
Michael Gahler, Gunnar Hökmark**
namens de PPE-Fractie

Resolutie van het Europees Parlement over het samenvattend verslag van de senaat van de VS over het gebruik van foltering door de CIA (2014/2997(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en met name de artikelen 2, 3, 4, 6, en 21,
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de protocollen daarbij,
- gezien de relevante VN-mensenrechtenverdragen, met name het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 16 december 1966, het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing van 10 december 1984 en de relevante protocollen daarbij, en het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van alle personen tegen gedwongen verdwijning van 20 december 2006,
- gezien de richtsnoeren voor een EU-beleid ten aanzien van derde landen inzake foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing en de EU-richtsnoeren inzake de doodstraf,
- gezien het verslag van de VN-Raad voor de mensenrechten door de speciale rapporteur voor foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing dat ingaat op onderzoekscommissies als reactie op systematische of sporadische gevallen van foltering of andere vormen van mishandeling¹,
- gezien de gezamenlijke verklaring van de VS en de EU van 15 juni 2009 over sluiting van Guantánamo Bay en toekomstige samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding,
- gezien de arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak *al-Nashiri v. Polen*, nr. 28761/11 van 24 juli 2014 en de zaak *Husayn (Abu Zubaydah) v. Polen*, nr. 7511/13 van 24 juli 2014,
- gezien Resolutie 2178 van de VN-Veiligheidsraad van 24 september 2014 over de bedreiging van de internationale vrede en veiligheid als gevolg van terroristische daden,
- gezien zijn resoluties van 14 februari 2007² en 19 februari 2009³ over het verondersteld gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van

¹ A/HRC/19/61, 18.1.2012.

² PB C 287 E van 29.11.2007, blz. 309.

³ PB C 76 E van 25.3.2010, blz. 51.

gevangenen,

- gezien zijn resolutie van 11 september 2012 over het veronderstelde vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen in Europese landen door de CIA: follow-up bij het verslag van de Commissie TDIP van het Europees Parlement¹,
 - gezien Uitvoeringsbevel (Executive Order) 13491 van president Obama betreffende wettelijke grenzen die bij het verhoor van personen in acht moeten worden genomen, dat op 22 januari 2009 is ondertekend,
 - gezien de State of the Union-toespraak van president Obama op 20 januari 2015,
 - gezien zijn plenaire debat van 17 december 2014 over het verslag van de senaat van de VS over het gebruik van foltering door de CIA,
 - gezien artikel 123, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de EU is gegrondvest op een verbintenis betreffende democratie, de rechtsstaat, mensenrechten en grondrechten en de eerbiediging van de menselijke waardigheid en het internationale recht, niet alleen in haar interne beleid, maar ook naar buiten toe; overwegende dat de gehechtheid van de EU aan de mensenrechten, ondersteund door de inwerkingtreding van het Handvest van de grondrechten van de EU en het proces van toetreding tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, in alle beleidsterreinen weerspiegeld moet worden om het mensenrechtenbeleid van de EU doeltreffend en geloofwaardig te maken;
- B. overwegende dat het Parlement er herhaaldelijk op heeft aangedrongen dat bij terrorismebestrijding de menselijke waardigheid, mensenrechten en fundamentele vrijheden worden geëerbiedigd, ook in het kader van internationale samenwerking op dit gebied, op basis van EU-Verdragen, het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, nationale grondwetten en wetgeving inzake grondrechten;
- C. overwegende dat het Parlement, naar aanleiding van de bevindingen van de tijdelijke commissie "verondersteld gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen", de door de VS geleide uitleverings- en geheime ondervragingsprogramma's van de CIA, waarbij sprake was van onrechtmatige en willekeurige detentie, foltering en andere vormen van mishandeling, krachtig heeft veroordeeld;
- D. overwegende dat een degelijk verantwoordingsproces van cruciaal belang is om het vertrouwen van de burgers in de democratische instituties van de EU te behouden, de mensenrechten in het interne en externe beleid van de EU doeltreffend te beschermen en te bevorderen, en een legitiem en doeltreffend rechtsstatelijk veiligheidsbeleid te waarborgen;
- E. overwegende dat de Verenigde Staten op 11 september 2001 op nooit eerder vertoonde wijze door terroristen van al-Qaeda werden aangevallen, waarbij meer dan 3 000

¹ PB C 353E van 3.12.2013, blz. 1

mensen om het leven kwamen toen vliegtuigen de twin towers van het World Trade Centre, het Pentagon en een veld in Pennsylvania werden ingevlogen;

- F. overwegende dat de betrekkingen tussen de EU en de VS gebaseerd zijn op een sterk partnerschap en samenwerking op velerlei gebied, op basis van gemeenschappelijke waarden als democratie, de rechtsstaat en grondrechten; overwegende dat de EU en de VS hun inzet op het gebied van terrorismebestrijding sinds de terroristische aanslagen van 11 september 2001 hebben geïntensiveerd, maar dat het noodzakelijk is om de verschillen tussen het beleid van de EU en dat van de VS te overbruggen;
 - G. overwegende dat de Europese Unie en haar lidstaten en de Verenigde Staten op 15 juni 2009 een gezamenlijke verklaring hebben ondertekend betreffende de sluiting van de detentiefaciliteit van Guantánamo Bay en de toekomstige samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding, gebaseerd op gemeenschappelijke waarden, het internationaal recht en de eerbiediging van de rechtsstaat en de rechten van de mens;
 - H. overwegende dat de hulp van EU-lidstaten bij de hervestiging van enkele van de gedetineerden traag en beperkt is geweest;
 - I. overwegende dat de "Select Committee on Intelligence" (SSCI) van de senaat van de VS op 3 december 2014 na 6 jaar van onderzoek een samenvatting openbaar heeft gemaakt van haar onderzoek naar het detentie- en ondervragingsprogramma van de CIA (Central Intelligence Agency);
 - J. overwegende dat het verslag van de senaatscommissie meer dan 6 000 pagina's telt, maar betrouwbaar blijft en dat een samenvatting van het verslag van 525 pagina's is vrijgegeven waarin wordt bevestigd dat zes dagen na de aanslagen van 11 september 2001 een "Memorandum of Notification" werd ondertekend waarmee de Directeur Centrale Inlichtingen (DCI) werd gemachtigd om "operaties in gang te zetten om personen gevangen te nemen en in detentie te plaatsen die een voortdurende, ernstige gewelds- of doodsb bedreiging vormen voor burgers of belangen van de VS of die terroristische activiteiten beramen";
 - K. overwegende dat in het verslag wordt geconstateerd dat de CIA "verbeterde ondervragingstechnieken" heeft gehanteerd die volgens de VS en volgens internationale verdragen ter bestrijding van het gebruik van foltering waarbij de VS partij zijn, onwettig zijn;
1. onderstreept dat trans-Atlantische samenwerking op basis van gemeenschappelijke waarden zoals de bevordering van vrijheid en veiligheid, democratie en fundamentele mensenrechten een belangrijke prioriteit van de buitenlandse betrekkingen van de EU is en moet zijn; herhaalt het heldere standpunt dat in de verklaring van de VS en EU van 2009 werd ingenomen, namelijk dat bij de inspanningen om terrorisme te bestrijden de uit het internationaal recht voortvloeiende verplichtingen moeten worden nageleefd, in het bijzonder de internationale mensenrechtenwetgeving en het humanitair recht, en dat dit onze landen sterker en veiliger zal maken;
 2. verwelkomt het verslag van de senaatscommissie als een positieve stap in de openbare en kritische behandeling van het detentie- en ondervragingsprogramma van de CIA, die

de bereidheid van de Amerikaanse politieke orde toont, om, met steun van de twee politieke partijen in het Congres, op een redelijkerwijs eerlijke manier publieke verantwoording af te leggen over het CIA-programma;

3. brengt in herinnering dat het vastberaden is om met de VS samen te werken in de mondiale strijd tegen het terrorisme, waarbij volledige en strikte naleving van de grondrechten en uit de rechtsstaat voortvloeiende verplichtingen moet worden gewaarborgd; benadrukt voorts dat doeltreffende maatregelen ter bestrijding van terrorisme en eerbiediging van de mensenrechten niet met elkaar in tegenspraak zijn, doch elkaar aanvullende en elkaar versterkende doelstellingen vormen; wijst erop dat de eerbiediging van de grondrechten een essentieel element vormt van een geslaagd terrorismebestrijdingsbeleid; herinnert eraan dat terrorismebestrijding een multilaterale benadering vereist en pleit daarom actief voor een mondiale alliantie tegen terrorisme binnen de Verenigde Naties, waarbij alle internationale actoren betrokken worden;
4. herhaalt zijn krachtige veroordeling van de praktijken van "verbeterde ondervragingstechnieken", die door Amerikaanse en internationale wetgeving worden verboden en die onder meer een inbreuk vormen op de rechten op vrijheid, veiligheid, een humane behandeling, vrijwaring van foltering, het vermoeden van onschuld, een eerlijk proces, rechtsbijstand en gelijke rechtsbescherming; is in dit verband ingenomen met de uitvoeringsbevelen van president Obama waarmee foltering wordt verboden, de humane behandeling van gedetineerden wordt bevorderd en wordt gewaarborgd dat de VS binnenlandse en internationale wetgeving die foltering en wrede, onmenselijke en vernederende behandeling verbiedt, eerbiedigen;
5. is verheugd over de positieve stappen die president Obama recentelijk heeft gezet in zijn voortdurende inspanningen om de detentiefaciliteit op de Amerikaanse militaire basis in Guantánamo Bay (Cuba) te sluiten en te zorgen voor de vrijlating van de gedetineerden die niet in staat van beschuldiging zijn gesteld; benadrukt dat president Obama in zijn State of the Union-toespraak van 20 januari 2015 opnieuw heeft benadrukt vastberaden te zijn om zijn verkiezingsbelofte uit 2008 om de gevangenis van Guantánamo Bay te sluiten, na te komen;
6. neemt in overweging dat de lidstaten zich bereid hebben verklaard het internationaal recht te eerbiedigen; benadrukt bijgevolg dat lidstaten die onafhankelijke en doeltreffende onderzoeken uitvoeren naar mensenrechtenschendingen in verband met het CIA-programma, hun onderzoeken moeten baseren op sluitend juridisch bewijsmateriaal en op eerbiediging van de nationale rechtsstelsels en het EU-recht, en niet slechts op speculaties in de media en de publieke opinie;
7. verzoekt de lidstaten om in het licht van de toenemende samenwerking en informatie-uitwisseling tussen hun inlichtingen- en veiligheidsdiensten te zorgen voor volwaardige democratische controle op deze diensten en hun activiteiten door middel van passend intern, uitvoerend, gerechtelijk en onafhankelijk parlementair toezicht;
8. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Commissie, de Raad alsook aan de nationale parlementen.